

ضرورت

ضرورت استفاده از فناوری‌های آموزشی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه

خودپنداره منجر می‌شود و این به نوبه خود مشکلات یادگیری را تشدید می‌کند. فناوری‌های آموزشی به طور بالقوه می‌توانند این چرخه معیوب را قطع کنند. نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای مناسبی که آموزش را در مرحله‌های کوچک و همراه با سرنخ‌ها و تقویت‌ها و محرک‌های جذاب به دانش‌آموز ارائه می‌کنند، تجربه‌های موفق تحصیلی را تضمین و در نتیجه خودپنداره را تقویت می‌کنند. به علاوه، استفاده از فناوری‌های آموزشی به دانش‌آموزان با نیازهای ویژه کمک می‌کند دریابند می‌توانند بر محیط خارجی اعمال کنترل کنند. این تجربه نیز به بهبود خودپنداره آن‌ها می‌انجامد.

آموزش ویژه دارند. این فناوری‌ها می‌توانند در یادگیرنده انگیزه، توجه (به‌عنوان پاداش و تقویت بیرونی)، تعامل اجتماعی، تقلید و یادگیری را ایجاد و تقویت کنند و به‌عنوان دستیار، در آموزش این دسته از افراد مؤثر باشند؛ هر چند که نظام آموزشی کشور ما هنوز این قابلیت‌های بالقوه را به طور کامل نشناخته و از آن‌ها استفاده نکرده است. فناوری‌های آموزشی نه فقط می‌توانند به عنوان وسیله کمک آموزشی عمل کنند، بلکه می‌توانند دانش‌آموز را برای رویارویی با زندگی پر فراز و نشیب در آینده آماده کنند. دانش‌آموزان با نیازهای ویژه تجربه‌های شکست بسیاری دارند. که غالباً به ضعف

یکی از حوزه‌های فعالیت متخصصان تعلیم و تربیت، توانمندسازی دانش‌آموزان با نیازهای آموزشی ویژه از طریق رویکردهای نوین آموزشی، از جمله رویکردهای فناورانه است؛ چرا که فناوری، تعدیل‌کننده بزرگی است و بسیاری از افراد ناتوان می‌توانند از آن به عنوان نوعی وسیله جایگزین شناختی در غلبه یا جبران تفاوت‌ها در برابر دیگر یادگیرندگان بهره ببرند (کوستا و همکاران، ۲۰۰۹). فناوری‌های پیشرفته به دانش‌آموزان با نیازهای ویژه این امکان را می‌دهند که از انواع ابزارها لذت ببرند و به تمرین و بهبود مهارت‌های تحصیلی و اجتماعی بپردازند (لورین و کول، ۲۰۱۵، ترجمه زارعی زوارکی و همکاران، ۱۳۹۵).

پیشرفت در فناوری‌های آموزشی، نه تنها به دانش‌آموزان با نیازهای ویژه امکان سوادآموزی در سطح بهینه را می‌دهد تا برای زندگی در آینده آماده شوند، بلکه استفاده از این فناوری‌ها به بهبود وسایل آموزش و یادگیری برای این دانش‌آموزان منجر شده است. فناوری‌های آموزشی نوین قابلیت‌های بالقوه بسیاری در

هر یک از دانش‌آموزان با نیازهای ویژه با توجه به نوع و میزان معلولیت یا توانمندی‌ها، نیازهای خاصی در زمینه استفاده از فناوری‌های آموزشی دارند. این طور نیست که بتوانیم از فناوری‌های آموزشی یکسانی برای آموزش به تمامی گروه‌های دانش‌آموزان با نیازهای ویژه استفاده کنیم.

در واقع، نقش فناوری «باری رساندن به دانش‌آموزان ناتوان در انجام دادن و تکمیل تکالیفی است که بدون استفاده از فناوری مذکور قادر به تکمیل آن‌ها نخواهند بود» (سیمسون و همکاران، ۲۰۰۹). بنابراین، فناوری مذکور امکان انجام تکالیف محول شده‌ای را به دانش‌آموزان خواهد داد که معمولاً بدون کمک گرفتن از پشتیبانی‌های ضروری برای موفقیت در کلاس درس عمومی، قادر به انجام آن‌ها نیستند (نثرتون و دیل، ۲۰۰۶). فناوری پیچیده و دقیقی همچون رایانه و وسایل کمک ارتباطی الکترونیکی می‌توانند به نحو چشمگیری زندگی

را برای این دانش‌آموزان بهبود ببخشند و آن‌ها را قادر کنند از تجربه‌های محیط خود بهره‌مند شوند (مارگارت، ریچارد و تامپکینز، ترجمه شریفی درامدی و همکاران، ۱۳۹۰).

امروزه باید عامل فناوری را در فرایند آموزش و پرورش و به ویژه آموزش و پرورش فراگیر^۱ در کنار سایر عوامل از جمله معلم، دانش‌آموز و محتوا، به عنوان عاملی تأثیرگذار و مهم در نظر گرفت، چرا که بدون تلفیق هوشمندانه و مؤثر فناوری با فرایند تربیت، تحقق اهداف آن امکان‌پذیر نخواهد بود. به عبارت دیگر، فناوری در ارائه خدمات آموزشی، هم به دانش‌آموزان عادی و هم به دانش‌آموزان با نیازهای آموزشی ویژه، از ظرفیت‌های خوبی برخوردار است. در این زمینه باید گفت، نقش معلم در بهره‌گیری هدمند و مؤثر از فناوری، نقش ممتاز و منحصر به فردی است، زیرا جز از طریق معلم نمی‌توان از فناوری در کلاس، مدرسه و حتی در خانه به شکلی مناسب و

مؤثر بهره گرفت. بنابراین، هنر معلم، شناخت ظرفیت‌ها، فرصت‌ها، چالش‌ها و تهدیدهای حاکم بر هر یک از فناوری‌ها و بهره‌گیری مؤثر از آن‌ها در راستای تحقق اهداف آموزشی و تربیتی کلاس درس است (زارعی زوارکی، ولایتی و مرادی، ۱۳۹۶: ۳۰-۲۲).

همگام با رشد فزاینده فناوری در آموزش ویژه، مسئولان آموزشی نیز همواره کوشیده‌اند نقش فناوری و رسانه‌ها را در آموزش ویژه پررنگ‌تر سازند و از این طریق، از مخارج زیاد آموزش و پرورش بکاهند (ساری و اینسن ماینجر، ۲۰۰۲). به همین مناسبت، آمادگی نظام آموزش و پرورش برای همراهی با دیگر نهادهای اجتماعی در عصر فناوری اطلاعات، برای پرورش انسانی که در این عصر نقش ایفا می‌کند، ضروری است.